

15. február 2021

Not great, not terrible

Prognóza daňových a odvodových príjmov na roky 2020 - 2024

Jaroslav Bukovina

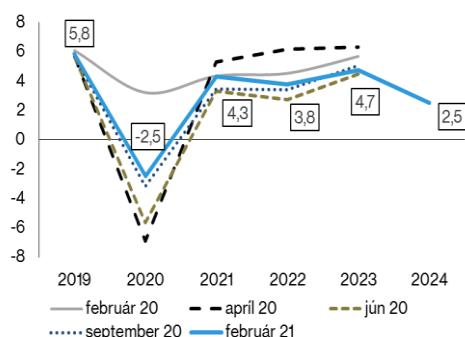
V pandemickom roku 2020 klesnú daňovo-odvodové príjmy medziročne o 715 miliónov eur, čo zodpovedá poklesu o 2,5 %. V porovnaní s predchádzajúcimi prognózami je výpadok príjmov citelne nižší, najmä vďaka stabilnejšiemu trhu práce a domácej spotrebe. V súlade s historickým vývojom predpokladáme najvýraznejší prepád firemných daní citlivých na šoky v ekonomickej aktivite. S postupným otváraním ekonomiky očakávame pozitívny rast príjmov v 2021, ktoré by mali mierne prekročiť úroveň roku 2019. S ohľadom na prípravy Plánu obnovy a odolnosti ďalšiu prognózu pripravíme v závere marca 2021.

Medziročný vývoj daní a odvodov

Daňové príjmy v roku pandémie

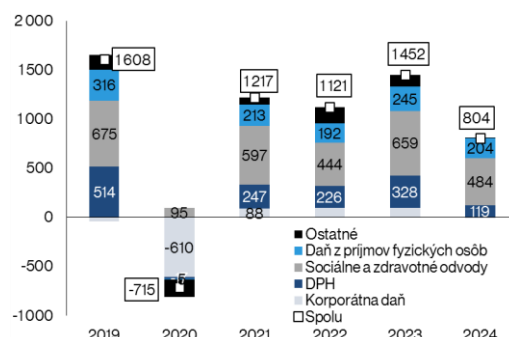
Predošlé odhady, dosahujúce výpadok príjmov 2 mld. eur z apríla 2020, sa vďaka lepšej ekonomickej situácii nenaplnili. Aktuálne odhadujeme pokles o 715 mil. eur (Graf 1 a 2). Nižší výber daní pocíti najmä štátny rozpočet cez výpadok korporátnej dane. V súlade s historickým vývojom očakávame výraznejší pokles procyklických firemných ziskov kvôli ochladeniu domáceho a zahraničného dopytu počas uzatvorenia ekonomík. Konečný výpadok firemnej dane sa môže ešte zmierniť, ak sa pozitívny vývoj z druhej polovice roka 2020 doma i v zahraničí pretaví aj do korporátnych ziskov.

Graf 1: Nižší pokles daní 2020 (%)

zdroj: IFP, UloziskoIFP

Graf 2: Medziročné zmeny daní (mil. eur)

zdroj: IFP, UloziskoIFP

Pracujeme a miňame

Vďaka vývoju daní zo spotreby a trhu práce sa nenaplnili prvotné pesimistické očakávania o výpadku príjmov. Trh práce zaznamenal iba mierny pokles z titulu obmedzení, najmä v sektore služieb. Svižné oživenie obchodných partnerov a udržanie aktivity v priemysle zabránilo výraznejšiemu rastu nezamestnanosti. K stabilizácii prispeli aj vládne opatrenia. Lepší vývoj v ekonomike sa naplno prejavil v domácej spotrebe, ktorá sa na rozdiel od susedných krajín medziročne neprepadla.

Stabilná úspešnosť výberu DPH

Výnos dane z pridanej hodnoty (DPH) sa udržal na úrovni roka 2019 aj vďaka stabilnej úspešnosti výberu na rozdiel od skúseností s jej prepádom v roku 2009 (Graf 3). Tento vývoj pripisujeme kombinácii aj rozmachu nákupov cez internet, rastu bezhotovostných

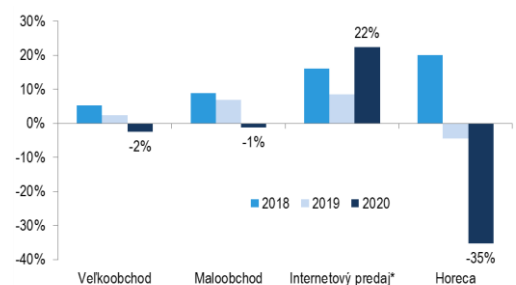
platieb¹, či presunu spotreby zo sektorov s historicky vyššou daňovou medzerou (napr. HORECA²) do maloobchodu podporeného zavedením eKasy³ (Graf 4).

Graf 3: Efektívna sadzba DPH bez strmého poklesu ako v kríze 2009

zdroj: IFP, UloziskoIFP

Graf 4: Vývoj DPH vo vybraných sektoroch (y-o-y)

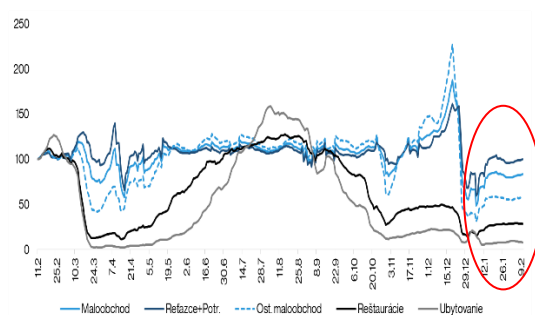

Pozn: *internetový predaj je podmnožinou maloobchodu.
Zdroj: Priznania DPH, IFP, UloziskoIFP

Pozitívne očakávania sa striedajú s neistotou

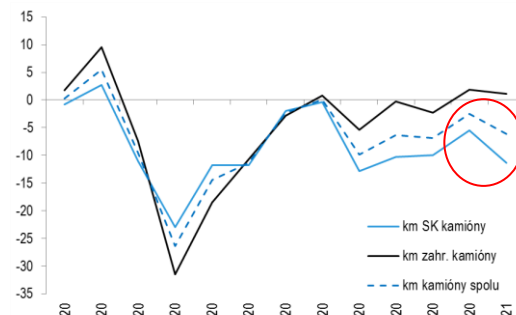
Úvod roka 2021 začal v znamení neistoty, no bez výraznejšieho predĺženia pandémie v priebehu roka sa objem daňovo-odvodových príjmov vráti na úroveň roka 2019. Pokračujúce pandemické opatrenia tlmia ekonomickú aktivitu (Graf 5 a 6). S predpokladaným postupným uvoľňovaním opatrení a rozšírením očkovania nadviaže rast príjmov daní z trhu práce a spotreby na vyššiu ekonomickú aktivitu. Výnimkou budú príjmy z korporátnej dane, kde rast firemných ziskov sčasti zredukuje daňovo uznateľné hospodárske straty za rok 2020.

Graf 5: Pokles tržieb v maloobchode podľa eKasy (index, 11.2.2020 = 100)

zdroj: IFP, UloziskoIFP

Graf 6: Pokles najazdených km u prepravcov (mýto, y-o-y, %)

Zdroj: Skytoll, IFP, UloziskoIFP

V znamení Plánu obnovy a odolnosti ale aj konsolidácie

Na horizonte rozpočtu očakávame rast daňových príjmov každoročne o približne 1 až 1,5 mld. eur, čo zodpovedá medziročnému rastu okolo 4% (Graf 1). S takýmto rastom daňových základní počíta aj aktuálna makroekonomická prognóza. V daňovej prognóze sa uvažuje so stabilnou úspešnosťou výberu daní. S ohľadom na prípravy Plánu obnovy a odolnosti ďalšiu prognózu pripravíme v závere marca 2021.

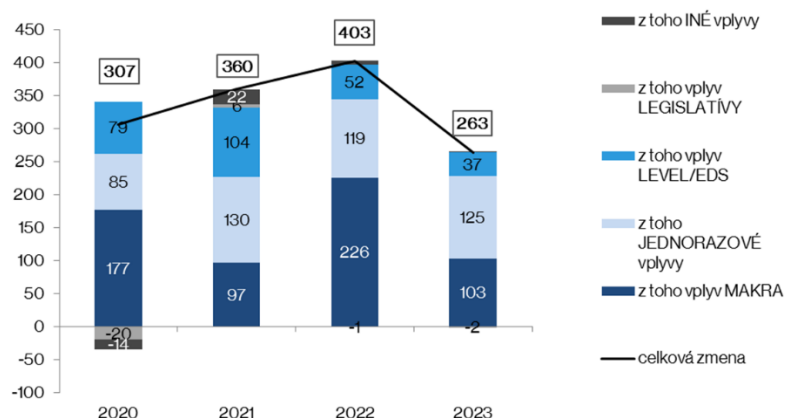
¹Blog NBS (2021)

²Hotel, Reštaurácia, Stravovanie / Kaviareň (catering)

³ Vplyv eKasy naprieč sektormi je predbežné hodnotiť, pretože vývoj tržieb v podnikoch a ich štruktúru zasiahla pandémia.

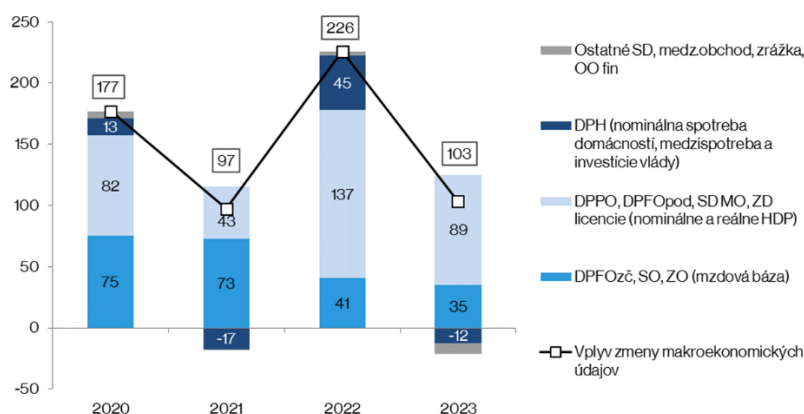
Prílohy

Graf 7: Zmena prognózy daňovo-odvodových príjmov oproti decembru 2020 (mil. eur)

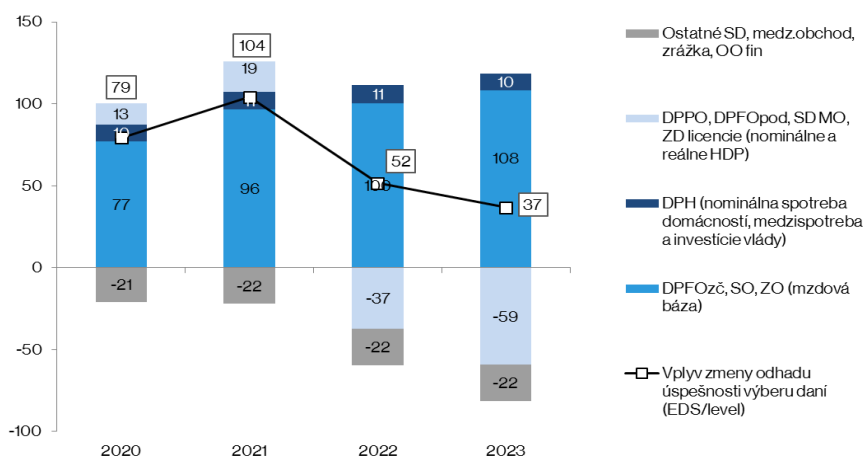
zdroj: IFP, UloziskoIFP

Graf 8: Vplyv makroekonomickej prognózy na aktualizáciu odhadu daní⁴ (mil. eur)

zdroj: IFP, UloziskoIFP

Graf 9: Vplyv zmeny EDS na prognózu daňovo-odvodových príjmov (mil. eur)

zdroj: IFP, UloziskoIFP

⁴ Dane sú zaradené do jednotlivých kategórií podľa toho, ktorý makroekonomický agregát má na ne najvýraznejší vplyv. SD = spotrebné dane, DPFOpod = DPFO podnikanie, DPFOzč = DPFO závislá činnosť, SD MO = spotrebná daň z minerálnych olejov, SO= sociálne odvody, ZO= zdravotné odvody.

Tabulka 1: Vplyv legislatívy (ESA2010, mil. eur)	2019	2020	2021	2022	2023
SPOLU	-8	-20	6	-1	-2
Nová legislatíva	0	-20	4	0	0
Odklad soc. odvodov za december 2021		-5	5	0	0
Presun termínu splatenia sociálnych odvodov		-16	16	0	0
Dočasné oslobodenie respirátorov FFP2 a FFP3 od DPH			-16	0	0
Zvýšenie sadzieb daní z nehnuteľností cez VZN 2021			2	2	2
Zmena podmienok čerpania daňového bonusu pre poberateľov pandemických PN/OČR		-	-	-	-
Rozšírenie daňových výdavkov o náklady na testovanie zamestnancov		-	-	-	-
Aktualizovaná legislatíva	-8	0	2	-1	-2
Jednorazový odpis strát za obdobie 2015 až 2018 (do výšky 1 mil. eur)	-8	0	0	0	0
Postupné navyšovanie sadzby do II. piliera	0	0	1	-5	-6
Znížená sadzba DPH na vybrané potraviny	0	-2	-2	0	-1
Ostatné menšie vplyvy	0	2	1	3	4

Ministerstvo financií SR v súlade s ústavným Zákonom o rozpočtovej zodpovednosti aktualizuje a zverejňuje prognózy daňových a odvodových príjmov. Tieto prognózy boli prerokované na zasadnutí **Výboru pre daňové prognózy (VpDP) 11. februára 2021**. **KRRZ, NBS, Infostat, Tatrabanka, ČSOB, Slovenská sporiteľňa, UniCreditBank a VÚB označili prognózu za realistickú.**

Viac o daňových prognózach ako aj podkladové materiály je možné nájsť na [stránke IFP](#) v časti Ekonomické prognózy ⇒ [daňové prognózy](#).

Detailné údaje o vývoji jednotlivých daňových príjmoch na horizonte prognózy ako aj rozbitie príspevkov jednotlivých faktorov k aktualizácii prognózy, či podkladové údaje k jednotlivým dátam v komentári sú k dispozícii na [UložiskoIFP](#).

Materiál prezentuje názory autora a Inštitútu finančnej politiky, ktoré nemusia nevyhnutne odzrkadľovať oficiálne názory Ministerstva financií SR. Cieľom publikovania komentárov Inštitútu finančnej politiky (IFP) je podnecovať a zlepšovať odbornú a verejnú diskusiu na aktuálne ekonomické témy. Citácie textu by sa preto mali odkazovať na IFP (a nie MF SR), ako autora týchto názorov.